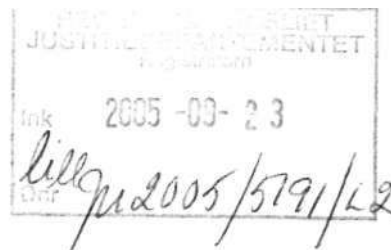

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Betr yttrande vårdnadskommitténs betänkande Barnets bästa, föräldrars ansvar
(SOU 2005:43)**

Justitiedepartementet inbjöd Uppsala kommun att yttra sig över vårdnadskommitténs betänkande Barnets bästa, föräldrars ansvar.

Familjerättsbyrån, som är den produktionsenhet som dagligen arbetar med de berörda frågorna, lämnade inför augustisammanträdet till Barn- och ungdomsnämnden /BUN/ förslag till yttrande. BUN delade inte familjerättsbyråns uppfattning om betänkandet.

Vi önskar emellertid att våra erfarenheter och synpunkter kommer departementet till del varför vi härmed översänder familjerättsbyråns förslag till yttrande.

Uppsala den 21 september 2005
Med vänlig hälsning

Annkristin Wellin
chef för familjerättsbyrån

2005 09 20

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande: Vårnadskommitténs betänkande Barnets bästa, föräldrars ansvar.
(SOU 2005:43)

Sammanfattande ställningstaganden

Vi hävdar att kommitténs förslag till förändringar i lagstiftningen innehåller delar som kommer att innebära att barnets bästa inte alltid kommer i främsta rummet. Mest allvarligt är föreslagna förändringar i föräldrabalken som väsentligen försvårar samförståndslösningar. Exempelvis som kommitténs föreslagna förändringar FB kap 6 § 5 som möjliggör för en förälder att förhindra gemensam vårdnad.

Kommittén har inte kunnat redovisa hållbara sakliga skäl att förslaget genomförande i alla delar är det bästa för barnet. Familjerättsbyrån motsätter sig därför delar av kommitténs förslag.

Hur nå barnets bästa

Barnets bästa är inget entydigt begrepp. Det är viktigt att förstå den svåra dynamik som barnet befinner sig i när föräldrarna är i konflikt.

Gemensam vårdnad som alternativ ska inte kunna uteslutas enbart utifrån ett konstaterande att föräldrarna har svårt att samarbeta. Om ett barns rätt till båda sina föräldrar skall tas på allvar måste den viktiga frågan vara "vad kan föräldrarna göra åt sitt bristande samarbete" och krav ställas på båda föräldrarna att vidta åtgärder som främjar samarbetet (t ex delta i samarbetsamtal). Det ska inte finnas utrymme för en förälder att "gömma sig" bakom "den andres oförmåga att samarbeta" för att få enskild vårdnad.

Det är dock av stor vikt att i speciella situationer skydda barnet vilket också kommittén starkt betonar. T ex skall umgänge inte utdömas till varje pris. Kompetensen hos kommunens utredare och deras förmåga att klargöra situationen och de långvariga konsekvenserna i olika situationer har i dessa fall avgörande betydelse.

Med vår erfarenhet kan vi hävda att barnsamtal i vårdnads-, boende- och umgängesutredningar bör ske först sedan utredarna fått grundlig kunskap om barnets situation

så att de i samtalet med barnet kan förmedla att de vet hur situationen är och därmed ge barnet större trygghet. Syftet med barnsamtalet måste vara fullt klar för alla parter innan det inleds.

Att regelmässigt utsätta barnet för att uttala en åsikt i just vårdnadsfrågan är inte till barnets bästa. Vårdnadsbegreppet är, till skillnad mot boende och umgänge, ett alltför abstrakt begrepp för ett barn att förstå och inse långsiktiga konsekvenser av. Även om intentionerna är att barnet inte skall känna press att ha en åsikt uppfattar alltför lätt barnet det som en skyldighet.

Vi delar inte kommitténs antagande om att "grundligare snabbupplysningar" skulle medföra att flera föräldrar kommer överens. Alla föräldrar har idag möjlighet att delta i frivilliga samarbetsamtal vilket en stor mängd föräldrar gör. Att utgå från att de föräldrar som avvisar möjligheten till frivilliga samarbetsamtal eller inte anser sig nöjda med dessa och går vidare till domstol skulle nå enighet efter "ett samtal inom snabbupplysningens ram" saknar realism. Att samtala med barnet i snabbupplysningar kan vara att utsätta det för stor press. Att föräldrarna har olika uppfattning om vad barnet vill är sannolikt en indikation på att barnets lojaliteter satts på prov.

Vi anser att förslaget om grundligare snabbupplysningar inte kommer att leda till besparingar i form av färre tvister som leder till stora vårdnads- boende och umgängesutredningar. Förslaget att göra snabbupplysningarna betydligt mer omfattande samt att i betydligt större utsträckning genomföra barnsamtal även i samband med samarbetsamtal och avtal kräver utökade resurser och därmed utökade kostnader för samhället. Vi anser att kostnads- och konsekvensanalysens bedömningar om oförändrade och på sikt minskade kostnader för samhället är orealistiska.

Vi hävdar att kommitténs förslag med lagändringar som är principiellt viktiga för samhällsutvecklingen, och som kan påverka barnets hela uppväxt och framtid, väsentligen måste utarbetas med inriktning mot att underlätta för samförståndslösningar - allt för barnets bästa.

Uppsala Produktion Vård och Bildning/UVB
Familjerättsbyrån

Annkristin Wellin
enhetschef